શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

सा विद्या या विमुक्तये

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ ડીસમ્બર - ૨૦૧૯

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ (૯)   ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	વીર પ્રભુ
(૨)	કેવલી
(૩)	કિટ્ટીકરણ
(૪)	અનેકો ને
(૫)	આગતિ
(૬)	ચક્રેશ્વરી
(૭)	વિઘ્નરુચિ
(૮)	એક લાખ
(૯)	વિકલેન્દ્રિય
(૧૦)	સ્નાત્ર ક્રિયા
(૧૧)	શસ્ત્રાચાર સૂચન્ના
(૧૨)	પરમાત્મા
(૧૩)	શુક્લધ્યાન
(૧૪)	કરોડરજ્જુની
(૧૫)	મહાયતી
(૧૬)	યશચંદ્ર
(૧૭)	એક પલ્યોપમ
(૧૮)	લક્ષવાળી
(૧૯)	નપુંસક વેદ
(૨૦)	પરમાત્મ

હિ૦(૧૪) મેરુદંડ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	જિનાગમ-જિનપ્રતિમા
(૨)	જંબુસ્વામી
(૩)	ક્રિમાહાર
(૪)	શિવાદેવી
(૫)	સાતસો
(૬)	સંજ્ઞા
(૭)	ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર
(૮)	શ્રી અરૂપ્પુજ્જ
(૯)	શ્રી શાંતિનાથ
(૧૦)	ભર્જના
(૧૧)	ડાબે/ડાબા
(૧૨)	શુક્લ (ધ્યાન)
(૧૩)	યુગાદિદેવ
(૧૪)	શ્રી દૃષ્ટિવાદસૂત્ર
(૧૫)	અગિયારમું (ઉપશાંત મોહ)

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	ખરેખર / સચ્ચમુચ
(૨)	તિર્યંચ
(૩)	ક્ષપક શ્રેણીએ
(૪)	શ્વેત
(૫)	વેલિયો / बेल
(૬)	દીર્ઘ
(૭)	તતાર
(૮)	લક્ષ્મી
(૯)	ભર્જના
(૧૦)	એમ / ऐसी
(૧૧)	થાઓ / हो
(૧૨)	કલ્યાણ
(૧૩)	દિશાનો
(૧૪)	પુણ્યશાળીઓ
(૧૫)	રહિત
(૧૬)	પંડિત
(૧૭)	થાઓ / हो
(૧૮)	કહે છે / कहते हैं
(૧૯)	અને / और
(૨૦)	વિકલેન્દ્રિય

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	7	(૬)	9
(૨)	6	(૭)	4
(૩)	10	(૮)	5
(૪)	8	(૯)	3
(૫)	2	(૧૦)	1

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૬ (6)
(૨)	૮૫ (85)
(૩)	૧૧૮૧ (1181)
(૪)	૪ (4)
(૫)	૧૨૨૯ (1229)
(૬)	૩૬૩ (363)
(૭)	૧૦૨ (102)
(૮)	૨૦ (20)
(૯)	૬ (6)
(૧૦)	૧૨૪૪ (1244)

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ✗		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર	હિ૦
(૧)	✗	(૧)	૧૨	૨૦
(૨)	✗	(૨)	૪	૪
(૩)	✓	(૩)	૯	૧૯
(૪)	✓	(૪)	૨૪	૨૪
(૫)	✓	(૫)	૨૦	૧૨
(૬)	✗	(૬)	૧૪	૬
(૭)	✗	(૭)	૧૬	૮
(૮)	✓	(૮)	૧૦	૧૮
(૯)	✗	(૯)	૯	૧૨
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૯	૧૧

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ
+	+	+	+	+	+	+	=	

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન નં. ૮ તમારી ભાષા માં સમજાવો - - -

૧. કોરડાનો યદુવંશી સોમચંદ — કોરડામાં યદુવંશી સોમચંદ રાજ્ય કરતો હતો. પોતાના ૨૦૦૦ સુભટો ના સૈન્ય સાથે આસપાસ લૂંટફાટ કરતો હતો. એ અરસામાં એને માર્ગ માં જયસિંહસૂરિ ૫૦૦ શિષ્યો ની સાથે વિહાર કરતા સામે મળ્યા. એમના જે કાંઈ ભિન્ન હોય તે સોંપી દેવાનો પડકાર આપ્યો. સૂરિજીએ સાધુઓ ના પાત્રા સામે રાખી દીધા. આશ્ચર્ય ચકિત સોમચંદ સૂરિજી ના પ્રભાવ માં બંધાઈ ગયો. એનુ હૃદય પરિવર્તન થયો અને એણે જૈન ધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. સોમચંદે સૂરિજીના ઉપદેશથી કોરડામાં પાર્શ્વનાથ ભ.નુ તથા ગોત્રદેવી વીસલમાતાનું મંદિર બંધાવ્યુ. સવા મણ સુવર્ણની શ્રી શાંતિનાથ ભ.ની પ્રતિમા કરાવી તેના ઉપર હીરા માણેક જડિત છત્ર કરાવ્યું. પોતા ના પુત્ર ગાલા પરથી તેનો વંશ ગાલા ગોત્રથી પ્રસિદ્ધ થયો.

૨. ગતિ-આગતિ દ્વાર — કયો જીવ મરીને કઈ ગતિ માં જશે તે ગતિ કહેવાય. (૨) કઈ ગતિ માં કઈ કઈ ગતિમાંથી જીવ આવે તે આગતિ કહેવાય.

પર્યાપ્ત તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય અને મનુષ્ય ચાર પ્રકારના એટલે (૧) ભવનપતિ (૨) વ્યંતર (૩) જ્યોતિષ (૪) વૈમાનિક દેવ બની શકે છે. દેવના - સંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળા પંચેન્દ્રિય તિર્યંચ, અને મનુષ્ય તેમજ બાદર પૃથ્વીકાય, અપકાય અને વનસ્પતિકાય માં આવી શકે છે.

પર્યાપ્ત સંખ્યાતા વર્ષના આયુષ્યવાળા ગર્ભજ તિર્યંચ અને મનુષ્યો સાતે નરક માં ઉત્પન્ન થઈ થાય છે. નારકી નો જીવો ક્યારે પણ એકેન્દ્રિય કે વિકલેન્દ્રિય તથા પૃથ્વી, અપ અને વનસ્પતિ કાય માં ન જ જાય. જીવ જેવા કર્મ કરે એ અનુસાર એને ગતિ મળે છે.

(નોટ — ગતિ-આગતિ દ્વાર અભ્યાસ આઠ માં પૂર્ણ થાય છે તેથી વિદ્યાર્થીઓ જે પણ લખે પૂરા માર્ક્સ આપશોજી). અભ્યાસ સાત ના પ્રમાણે તપાસશોજી.

૩. જિનાગમનું મહત્વ — તીર્થંકર પરમાત્મા તારક તીર્થની સ્થાપના કરે. ચતુર્વિધ સંઘની રચના કરે અને જગતના જીવોના કલ્યાણ માટે દેશનાનો ધોધ વહેવડાવે. આવી જિનવાણી નો સંગ્રહ તેજ જિનાગમ. જિનાગમ માં જીવ-અજીવના બધાજ રહસ્યો સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. વિશ્વની રચનાનું વિસ્તારથી વર્ણન છે, જન્મ-મરણની સમજણ છે. સુખ અને દુઃખનું સ્વરૂપ અને તેના કારણોનું વિવેચન છે. સંસારની માયાજાળમાં જીવ કેમ ફસાય છે અને એમાંથી કેમ મુક્ત થઈ શકે એની તત્વજ્ઞાન ભરપૂર વિચારણા છે. આગમો મુક્તિમાર્ગ ને આરાધવા માં અસાધારણ કારણ છે. આગમનો સાત્વિક આરાધક નિશ્ચય ત્રિવિધ દુઃખ નો નાશ કરી સિદ્ધિપદ ને પામે છે. ૧૧ અંગ, ૧૨ ઉપાંગ, ૧૦ પયન્ના, ૬ છેદ, ૪ મૂળ, ૧ નંદિસૂત્ર, ૧ અનુયોગદ્વાર મળી ૪૫ આગમો છે.

૪. અનિવૃત્તિ — ક્ષપક શ્રેણીવાળો સાધક ક્ષપક શ્રેણીના નવમા ગુણસ્થાનકે જાય છે એના નવ ભાગ છે કયા ભાગ માં કેટલી કર્મ પ્રકૃતિ ખપાવે છે તે આ પ્રમાણે — નરક, તિર્યંચગતિ, નરકાનુ, તિર્યંચાનુપૂર્વી, સાધારણ, ઉદ્યોત, સૂક્ષ્મ, બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરેન્દ્રિય, એકેન્દ્રિય, આતપ, સ્થાવર, નામકર્મ ની પ્રકૃતિઓ, નિદ્રા, નિદ્રાનિદ્રા, પ્રચલા આ સોળ પ્રકૃતિઓ પહેલા ભાગમાં ખપે છે. અપ્રત્યાખ્યાનિય, પ્રત્યાખ્યાનિય આઠ મધ્ય કષાય બીજા ભાગ માં, ત્રિજામાં નપુંસકવેદ, ચોથામાં સ્ત્રીવેદ, પાંચમાં માં નોકષાયની છઃ પ્રકૃતિ, છઠ્ઠાથી નવમાં માં અનુક્રમથી પુરુષવેદ અને સંજ્વલન ચાર કષાય ધ્યાન ની નિર્મળતા થી ખપાવે છે.

૫. સ્નાત્રક્રિયા અને શાંતિકળશ — મેરુપર્વત પર પ્રભુના જન્મ વખતે ઇન્દ્રોએ કરેલ અભિષેક ના પ્રતિકરૂપે સ્નાત્રમહોત્સવ ઉજવાય છે જેના સમાપન સમયે - કેસર, ચંદન, કપૂર, અગરનો ધૂપ અને અંજલીમાં વિવિધ રંગી પુષ્પો રાખી ડાબા હાથ માં શાંતિકલશ ગ્રહણ કરીને ઉપર જમણો હાથ રાખી સ્નાત્ર માં મંડપ માં ઉભો રહેવાનો હોય છે. કલશ ગ્રહણ કરનાર બાહ્ય અભ્યંતર શુદ્ધ થયેલો હોવો જોઈએ અને શ્વેતવસ્ત્ર આભરણથી અલંકૃત હોવો જોઈએ. કંઠમાં પુષ્પહાર ધારણ